

Folketingets Kulturudvalg
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeren
Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf. : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : min@kum.dk
Web : www.kum.dk

10. december 2008

Til Kulturudvalgets orientering fremsendes hermed til orientering mine talepapirer fra samråd den 3. december 2008 vedrørende Charlottenborg.

Med venlig hilsen

Carina Christensen

TALE

2. december 2008

Arrangement: Åbent samråd i Folketingets Kulturudvalg
Åbent eller lukket: Åbent
Dato og klokkeslæt: Onsdag den 3. december kl. 10.00
Sted: Folketingets Kulturudvalg
Taletid: -
Forv. antal deltagere: -
 Der er efter ønske fra Mogens Jensen (S) stillet følgende samrådsspørgsmål til ministeren:

Samrådsspørgsmål C

Vil ministeren redegøre for situationen omkring Kunsthall Charlottenborg og herunder oplyse:

- om aktiviteterne og udviklingen i publikumstallet på Charlottenborg lever op til ministerens forventninger til den ny kunsthall.
- hvilke konsekvenser det økonomiske morads på Charlottenborg vil få for bestyrelsen og direktionen.
- om ministeren er indstillet på at revidere profilen for Charlottenborg, så der igen reserveres plads til Kunstnersammenslutningernes udstillinger.

[Indledning]

Først vil jeg gerne sige, at jeg har været rystet over, at en gammel og hæderkronet kunstinstitution som Charlottenborg på så kort tid - under et år - er kommet sådan i uføre. Der trænger i den grad til at blive ryddet op på Charlottenborg, så institutionen kan komme ud af dødvandet og begynde at se fremad igen.

Jeg er blevet bedt om at redegøre for situationen på Charlottenborg. Den er, som det vil være udvalget bekendt, temmelig alvorlig, fordi der er brugt 3,2 mio. kr. for meget ud af et budget på 9,7 mio. kr. Det er mange penge. For at redde Charlottenborg har Kulturministeriet besluttet at tilføre institutionen 2,2 mio. kr. i driftsmidler og 1 mio. kr. i bevilling til anlægsarbejder udført i 2008. De 2,2 mio. i driftsmidler skal betales tilbage. Ikke fordi vi vil gøre det vanskeligere for Charlottenborg, end det allerede er, at komme på fode igen. Men fordi det principielt må være sådan, at dårlig økonomisk forvaltning og manglende udgiftsstyring af offentlige institutioner ganske enkelt ikke må kunne betale sig.

Men oprydningen er begyndt. Første skridt har været, at Kulturministeriet har afskedit Charlottenborgs tidligere direktør, Bo Nilsson. Når Kulturministeriet måtte gribe til en afskedigelse var der to årsager. Dels havde vi modtaget en klar melding fra Charlottenborgs bestyrelse om, at man ikke med den nuværende direktør så sig i stand til at

tage ansvaret for ledelsen af Charlottenborg Kunsthø. Dels havde ministeriet også med stigende bekymring set den foruroligende økonomiske udvikling på Charlottenborg, som Bo Nilsson havde ansvaret for. Disse to ting tilsammen var baggrund for afskedigelsen.

Nu gælder det om at få bygget institutionen op igen. Der skal findes en ny direktør. Der skal ryddes op i økonomien - og der skal gang i udstillingerne igen. Det bliver et langt sejt træk, men jeg er overbevist om, at det nok skal lykkes at få Charlottenborg tilbage på sporet som det spændende og attraktive udstillingssted for samtidskunsten, som stedet har potentiale til at være.

[om aktiviteterne og udviklingen i publikumstallet på Charlottenborg lever op til ministerens forventninger til den nye kunsthø.]

Konkret er jeg blevet spurgt, om aktiviteterne og udviklingen i publikumstallet på Charlottenborg lever op til mine forventninger til den nye kunsthø.

Hvis vi tager besøgstallene først, har Charlottenborg faktisk levet pænt op til forventningerne i 2008. I 2008 var Charlottenborgs samlede besøgstal til dato på 39.796 gæster. Det er ganske pænt – også selvom det hører med til billedet, at Charlottenborg fik en særskilt bevilling til at tilbyde fri adgang til åbningsudstillingen primo 2008. Det ligger over, hvad Kulturministeriet havde forventet i resultatkontrakten, hvor målet var 35.000 i det første år. I 2007 var Charlottenborg lukket pga ombygning en stor del af året, hvorfor besøgstal herfra ikke er sammenlignelige. Hvis vi sammenligner med tidligere år, så er besøgstallet i 2008 højere end det samlede besøgstal til kunstnersammenslutningernes udstillinger i både 2004, 2005 og 2006. I de nævnte år lå sammenslutningernes samlede besøgstal på omkring 28.000. Man skal også lige huske på, at det tager tid at arbejde en ny kunsthø op, det kan ikke gøres på et år. Men vi havde naturligvis forventet, at aktiviteterne havde holdt sig inden for budgettets rammer, det er klart.

På længere sigt var forventningerne - og det er de sådan set stadig - at Charlottenborg skulle løfte sig og blive et højt profileret udstillingssted. Det burde være muligt, for Charlottenborg har med sine store og smukke udstillingslokaler i hjertet af København og sin historiske profil som samtidskunstens højborg et stort potentiale til at kunne rumme store ambitiøse og spændende udstillinger, der kan gøre samtidskunsten levende og vedkommende for et stort publikum.

Og det var jo ikke nogle forventninger, der var grebet ud af den blå luft – eller ud af den daværende ministers personlige ambitioner. Nej, det var tværtimod nogle forventninger, som byggede på et temmelig solidt grundlag og en omfattende forudgående dialog med kunstlivet. Først kom den rapport, som en arbejdsgruppe bestående af Karsten Ohrt, Bjørn Nørgaard og Elisabeth Toubro afgav i 2005. Hvis man gennemgår

anbefalingerne i den, vil man finde næsten samtlige hovedelementer i den konstruktion som Charlottenborg har i dag. Arbejdsgruppen anbefalede blandt andet,

1. At der skulle ansættes en kunstfaglig direktør,
2. At der skulle være flere udefra kuraterede udstillinger,
3. At automatikken og privilegierne for sammenslutningerne skulle fjernes, sådan at sammenslutningsudstillinger blev udvalgt efter kvalitetskriterier og efter om de passede ind i den overordnede kunstfaglige profil.
4. At der skulle nedsættes en stor og bredt sammensat bestyrelse, der bl.a. repræsenterede kunstnersammenslutningerne

Alt dette er blevet fulgt i den konstruktion, som Kulturministeriet dengang lavede. Der var så et enkelt punkt, hvor vi valgte en lidt anden løsning, nemlig, at bestyrelsen ikke fik den fulde kompetence til ansættelse af den kunstfaglige direktør. Men bestyrelsen fik stor indflydelse på ansættelsen. Det var faktisk sådan, at Bo Nilsson blev ansat efter indstilling fra et enigt ansættelsesudvalg, hvoraf formanden og et flertal af medlemmerne var udpeget af bestyrelsen.

Så er der mange der har hæftet sig ved, at ministeriet valgte at gøre Charlottenborg til en *kunsthall*, mens det arbejdsgruppen anbefalede, var et "Kunstnernes Hus". Dertil vil jeg gerne sige, at det faktisk ikke var Kulturministeriet, der begyndte at omtale Charlottenborg som en kunsthall. Hvis man f.eks. ser på den bekendtgørelse om Charlottenborg, som blev udarbejdet på grundlag af arbejdsgruppens rapport - ja så tales der stadig om Charlottenborg Udstillingsbygning. Det var daværende direktør Bo Nilsson, som, i den profil han lagde for stedet, var meget optaget af, at Charlottenborg skulle være - og udadtil fremstå som - en kunsthall.

Men altså undskyld mig, hvis vi går ned i realiteterne, hvad er så egentlig forskellen mellem en "kunsthall" og et "Kunstnernes hus"? Hvis man går ned i arbejdsgruppens rapport, så finder man – under overskriften "Kunstnernes Hus" præcis de elementer der i debatten i dag fremhæves som "kunsthall-elementer": Kunstfaglig direktør, krav om kvalitetsvurdering af sammenslutningsudstillinger og flere udefra kuraterede udstillinger.

Det afgørende er for mig er ikke om vi kalder det en kunsthall eller et kunstnernes hus. Derimod er det afgørende, at kvaliteteten er høj, og at ledelsen er professionel. Jeg tror fortsat at Charlottenborg har potentialet til at få en fremtrædende plads som center for samtidskunsten i Danmark. Det var den vision, der lå bag arbejdsgruppens rapport i 2005, det var den vision regeringen havde i forbindelse med omstruktureringen, hvor vi som sagt i det væsentlige arbejdsgruppens anbefalinger. Og det er fortsat den vision, som jeg vil forfølge. København og Danmark har brug for et udstillingssted på højt niveau og med bred publikumsappel, og Charlottenborg har potentialet til at være det. – Når der altså er blevet ryddet op, og stedet har haft tid til at komme på fode igen.

[Hvilke konsekvenser vil det økonomiske morads på Charlottenborg få for bestyrelsen og direktion?]

Det bringer mig hen til næste spørgsmål, om hvilke konsekvenser det økonomiske morads på Charlottenborg vil få for bestyrelsen og direktionen.

Tja for direktørens vedkommende må man jo sige, at konsekvensen allerede er draget. Baggrunden har jeg allerede været inde på, og jeg synes ikke, at der her er grund til at gå mere detaljeret ind i det. Lad mig nøjes med at sige, at det ikke kunne være anderledes.

Så er der bestyrelsen. Ansvar for institutionens overordnede ledelse, herunder økonomien, er jo som bekendt et delt ansvar, hvor en del af ansvaret hviler på bestyrelsen. Og jeg må sige, at jeg ikke er tilfreds med bestyrelsens rolle i denne sag. I særdeleshed ikke i forhold til at sikre tilstrækkelig budgettering og løbende opfølgning på økonomiens udvikling.

Men når det er sagt, må jeg også medgive, at meget tyder på, at Bo Nilssons betjening af bestyrelsen både på økonomiområdet og på andre områder har været så mangelfuld, at det har været ganske svært for bestyrelsen at løse sine opgaver på en tilfresstillende måde. Det var jo så også årsagen til at bægeret til sidst flød over for bestyrelsen og fik dem til eenstemmigt at indstille til mig at afsætte Bo Nilsson.

Jeg vil ikke på nuværende tage endelig stilling til, om det er den rigtige bestyrelseskonstruktion, vi har fået lavet for Charlottenborg. Lige nu vil ministeriet koncentrere sig om at få Charlottenborg på fode igen både økonomisk og ledelsesmæssigt, og der er bestyrelsen naturligvis medspiller. Men jeg gør mig da mine overvejelser, om der på sigt skal ændres ved konstruktionen og i den forbindelse vil jeg naturligvis lytte til synspunkter fra de relevante aktører i danske kunstliv. F.eks. den tidligere arbejdsgruppe, som jeg har inviteret til en drøftelse.

[Om ministeren er indstillet på at revidere profilen for Charlottenborg, så der igen reserveres plads til Kunstnersammenslutningernes udstillinger.]

Det tredje og sidste spørgsmål jeg er blevet stillet, er om jeg vil være indstillet på at revidere profilen for Charlottenborg, så der igen reserveres plads til Kunstnersammenslutningernes udstillinger.

Det er så ordet ”reserveres” jeg lige vil gribe fat i. For deri ligger jo, så vidt jeg kan se, at gå tilbage til den gamle ordning, hvor sammenslutningene havde en fast og privilegeret råderet over udstillingstid på Charlottenborg.

Karsten Ohrt-arbejdsgruppens klare anbefaling var, at Kunstnersammenslutningerne også fremover skulle have plads på Charlottenborg – dog med en meget væsentlig tilføjelse: Og jeg citerer (fra rapportens anbefalinger s. 4):

”Det er blot vigtigt, at alle lever op til en standard og en linje, der passer ind i Udstillingsbygningens samlede udstillingsprofil, og udviser fleksibilitet i forhold til den samlede planlægning af udstillingsprogrammet”. Citat slut

Der er faktisk ingenting i den nuværende profil og bekendtgørelse for Charlottenborg, der udelukker kunstnersammenslutningerne. Her har man valgt at følge indstillingen fra Karsten Ohrt-arbejdsgruppen om at deres udstillinger udvælges efter kvalitetskriterier, og efter om de passer med Charlottenborgs profil. Det synes jeg stadig er et godt udgangspunkt.

Charlottenborg må for mig gerne være et kunsternes hus – den tanke har jeg stor sympati for. Men nu er det jo ikke mig som kulturminister, der skal bestemme, hvem der skal udstille på Charlottenborg. Ikke i dag og heller ikke i fremtiden. Det må være op til den siddende bestyrelse og direktion at tage nærmere stilling til, i hvilket omfang og på hvilke kvalitetsmæssige vilkår, kunstnersammenslutningerne fremover skal udstille på Charlottenborg,

Afrunding

Til sidst vil jeg sige, at nu gælder det om at se fremad. Der skal ryddes grundigt op i Charlottenborgs økonomi, der skal findes en ny direktør, og der skal gang i udstillingerne igen. Det bliver ikke nemt, for det lån, som Kulturministeriet har ydet, skal som sagt betales tilbage, Så der må tænkes kreativt.

Men visionen om et højt profileret udstillingssted – et center for samtidskunst midt i København - er rigtig, og den vil jeg holde fast i. Meget gerne med et aktivt og konstruktivt medspil fra kunstlivet, som jeg i den kommende tid vil gå i dialog med og søge opbakning hos til at få deres gamle hus Charlottenborg i gang igen.